

2013 02

БЪЛГАРСКИ

Бабинден
Наградата "Миклош Мажароф"
На българско училище
Зима в детската градина
140 г. от обесването на Васил Левски

Вестник на
българите в Унгария

A magyarországi
bolgárok kétnyelvű
havi lapja
www.bolgarok.hu

ВЕСТНИКЪТ НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

Бабинден

На 20 Януари 2013. празнувахме един от най-популярните празници, свързани с българските обичаи – Бабинден. На Бабинден празнуваме новородените през годината бебета, акушерките, които помагат при раждането, майчинството и живота. На този ден си спомняме обичаите и се молим за благословия на новородените. Традиционен женският празник се провежда в Българския културен дом.

Събитието започна с ритуала на акушерката, на който само жените вземат участие. По време на ритуала акушерката благослови майки-

те и бебетата. Намаза с мед и масло бебетата, за да бъдат красиви и здрави, след което им сложи конец от червена прежда, с пожелание момичетата да имат дълги коси, а момчетата дълги мустаци. Всички бебета получиха подаръци от Българското републиканско самоуправление.

В останалата част от вечерта следваха песни, танци и развлечения, както и традиционният конкурс с кулинарни наслади. Първо слушахме чудесното изпълнение на български народни песни на Камелия Делионова, след което

публиката бе завладяна от великолепно представление на младата и талантива Силвия Кертес, която пях песни от Панчо Владигеров, придружавана на пиано от Бенедек Хей. За веселото настроение се погрижи и Фолклорна група „Зорница“, жените от която отлично съчетават запазването на традициите с развлечението. Те пяха български народни песни, а с танците си привлякоха и публиката. Така се вдигна голямо женско хоро. Естествено и кулинарните наслади

а гастрономически конкурс коронизираше, който след извършване на всички процедури и готвене на всички ястия, които бяха представени, всички участници в конкурса получиха награда.

Няколко дни след това, на 27 Януари 2013. г. в средата на българското малцинство в Унгария са се родили близо 20 деца!

Doczi Violetta

не бяха забравени. Кулминацията на събитието беше конкурсът за ястия и десерти, които жените бяха направили. След оживена дискусия журито излъчи победители в отделните категории и класираните се получиха награди. След обявяването на резултатите всеки можеше да избира и хапва от вкусните ястия.

Можем да кажем за наша голяма радост, че през 2012 г. в средата на българското малцинство в Унгария са се родили близо 20 деца!

Наградени участници в кулинарния конкурс 2013.

Предястие:

1. Естер Новаков
2. Естер Новаков
3. Андреа Генат

Основно ястие:

1. Николина Нацкина
2. Естер Новаков
3. Габриела Хаджикостова

Десерт:

1. Елена Батинкова
2. Габриела Хаджикостова
3. Румяна ана Иванова

Традиционно българско ястие:

1. Светла Кьосева
2. Виолета Фратер
3. Виолета Велкова

За съжаление, не можахме да издирим всички имена, така че ако някой е пропуснат, нека се обади в Българското републиканско самоуправление, за да получи и своя подарък. По този случай желаем много радост и здраве на родителите и техните деца! Скъп гост на тържеството бе посланик Бисерка Бенишева, която бе приветствана като първия български посланик, участвал в традиционния празник Бабинден.

Виолет Доци

Списък на новородените през 2012 година:

1. Мартин Андонов
2. Гордон Андонов
3. Симеон Пендарев
4. Винце Датан
5. Даниел Вантша
6. Кристиан Залан Йорданов
7. Ирко Тютюнков
8. Дениз Волански
9. Марк Проданов
10. Димитрис Губович
11. Ерик Газдаг
12. Патриция Грета Лантош
13. Дорка Шопов
14. Гюла Бански
15. Виктория Живкова
16. Валерия Будаи
17. Янош Балинт Керекеш
18. Патрик Джонгов Л.

Трифоновден

На 3 февруари в двора на Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“ се състоя традиционният български празник

Трифоновден, един от любимите градинарски празници в Унгария, свързан с началото на работния сезон и пристигането на гурбетчиите от България. Загубил първоначалното си значение, днес той отново е повод за събиране. И тази година най-голямото събитие на Трифоновден – след ли-

тургията и зарязването на лозата – беше турнирът по табла. На него се явиха 12 души. След квалификационните турнири за финала се класираха Владимир Калицов,

Димитър Куцаров, Валентин Кирков и Пал Съоке. За първо и второ място се състезаваха Калицов и Куцаров, а за трето и четвърто Кирков и Пал Съоке.

Купата спечели Димитър Куцаров, но и останалите състезатели не останаха ненаградени: те бяха наградени с ваучери за пазаруване.

Bábanap

2013. január 20-án ünnepeltük a bolgár hagyományok egyik legmeghittebb ünnepét a Bábanapot. Bábanap alkalmával a bábákat, a szülésznőket, az anyaságot és az életet ünnepeljük. Megemlékezünk a hagyományokról és az újszülöttek áldását kérjük. A tradicionálisan nőünnepként emlegetett eseménynek a Bolgár Művelődési Ház adott otthont.

Az esemény egy bábanapi rituálé bemutatásával vette kezdetét, amin csakis nők vehettek részt. A rituálé során a baba megáldotta az anyákat és a gyermekeket. A babák mézzel és vízzel lettek megkenve, hogy szépek és tiszták legyenek, majd piros fonatokat, ami lányoknál a hosszú

hajfonatokat a fiúknál a hosszú szakállat szimbolizálja.

Az est további részében a szórakozás, a dalok és a táncok, valamint a kulináris élvezetek sora következett. Először Kameliya Delionova gyönyörű népdalait csodálhattuk meg, majd a fiatal és tehetséges Kertész Szilvia és társa Héjja Benedek lenyűgöző előadása kápráztatta el a közönséget. Az esemény fergeteges hangulatáról a Zornica táncegyüttes gondoskodott, akik a hagyományőrzést kiválóan ötvözték a szórakoztatással, így táncaikba már a közönség is bekapcsolódott.

Természetesen a kulináris élvezetek sem maradtak el. Az eseményt

Коледа в Дебрецен

За пореден път и тази година на 5 януари българите от гр. Дебрецен се събраха по стара традиция да отпразнуват Коледа. На тържеството присъстваха и много унгарски приятели, почитатели на българските обичаи, култура и традиции. Тържеството бе открито с приветствено слово от председателя на Българското самоуправление- Димитранка Мишколци. Младата и талантлива Нели Шаш изпълни коледни песни на български и унгарски език, а изпълнението ѝ на цигулка развълнува много гости. На богатата трапеза присъстваха традиционните коледни ястия, както и обредна пита и баница с късмети. Но може ли празник без български хора и ръченици? За доброто настроение на гостите се грижеше танцовия ансамбъл „Биляна“ от гр. Карцаг. Кръшни български хора се виха до късно вечерта.

Денница Пенева

Новогодишна вечеринка 2013

Традиционната новогодична вечеринка, която се състоя на 5 януари т.г., премина с обичайното веселие и добро настроение. Тя започна с благословия на отец Танчо и продължи с коледното пожелание на ученици от Българското училище за роден език които отпразнуваха народна благословия към присъстващите за здраве, берекет и щастлива година. Не беше пропуснат и прекрасния коледен танц на „Янтра“. Всеобщо одобрение и веселие предизвикаха и малките коледарчета: Никола Мусев, Александър Атанасов и Симеон Атанасов. Те сурвакаха най-напред домакина – Димитър Танев, председател на ДБУ, след което минаха по масите за сурвакат и останалите гости, които щедро ги възнаградиха.

За доброто настроение на присъстващите на празника се погрижи български оркестър от Русе. Нямаше жанр, който да затрудни музикантите и певицата – „разиграха и младо, и старо“, твърдят очевидци. Не се размина и без обичайната томбола, която предизвиква всяка година емоции с щедрите си награди: като се започне от печеното прасенце и печената пуйка, спауикенда, вечерята в Царевец и се стигне до предметните награди.

Дружество за приятелство

Българско-унгарското дружество за приятелство остави зад себе си година с интересни прояви. Лекция за българските икони на д-р Дьорд Ружа, придружена с проекция, лекция на Имре Сабо за историческите връзки на кумани и прабългари, проекция на филм за българските народни танци и носии в различните региони на страната, лекция на Пана Вешелени за православните българи в Унгария. В рамките на редовните сбирки бе представена книгата на Пенка Чангова-Менхарт „Под слънцето на Унгария“, а през май бе организирана екскурзия до Помаз с посещение на местната сръбска църква, в която могат да се видят икони, нарисувани от българския бароков художник Тома Вишанов.

Плановите на Дружеството са и през следващата година да организира за своите членове, а и за всички интересувани се, интересни програми, свързани с България. В началото на февруари Бенце Петерфи представи своята работа, свързана с образа на Петер Доци, крепостен капитан на крал Матяш, в славянския фолклор.

На 25 март д-р Наталия Няголова ще изнесе лекция на тема „Българска филмова музика“ с откъси от български филми.

Не сме сами (Новини от Мишколц)

С няколко думи искам да разкажа за дейността на нашето самоуправление през последните месеци.

Късната есен обикновено е мрачна, студена и неприятна. За разлика, при нас миналата година есента беше топла, слънчева седмици наред. И все пак започнаха ветрове, дъждове, кал, после сняг и поледици с мъгливи къси дни и безкрайно дълги безлунни, черни нощи.

На годишното открито събрание, както и на другите, присъстваха винаги представители от кметството, контролиращи работата ни. Денят на националностите, 13 на брой в Мишколц, беше отпразнуван с богата литературно-музикална програма. Заместник-кметът на града поздрави официално присъстващите и връчи 4 награди. Една от тях получи Коста Ганчев, един от основателите на тукашното малцинствено самоуправление за дългогодишна активна дейност в живота на българите от град Мишколц.

Микулаш не забрави българските дечица. Пристина с торбата в дома на председателя ни Янош Вълчев (нямаме си офис). С голямо нетърпение го очакваха 10 мънички деца и двойно повече придружители. Всяко детенце си каза стихчето и си получи подаръчето. И този път Коста Ганчев беше Микулаш. Слушахме българска музика, гледахме

подходяща програма по телевизора, пяхме, смяхме се, хапнахме вкусни лакомства, не усеждайки как стана късна вечер.

Края на декември поздравихме Янош по случай именния му ден, сбогувахме се със старата година и с чаша шампанско си пожелахме здраве и всичко най-хубаво за идващата 2013. не липсваше и българската баница с късмети.

Събиранията продължават и през новата година. В първите дни на януари отпразнувахме моя рожден ден. как бързо лети времето. Дали ще мога да довърша плановете си? Още толкова неща и места искам да видя. Още с колко хора искам да се срещна...

В голямата зала на градската галерия-музей, в присъствието на кмета, заместник-кмета, официални лица и много гости, по случай празника на унгарската култура, бе връчата за пети път наградата „Миклош Мажарофф“. По преценка на специална комисия тази година тя бе отредена на младия от град Егер Рудолф Силади. Следващата година той ще се представи с творбите си в Мишколц.

Сега идват плановете: на първо място, Трети март, 24 май, посещение в Родината. Тук – изложба на български художници, представяне на български поети в превод

пред унгарски литературен кръжок, участие в будапещенските български празненства, тук пък в унгарските и т.н.

Нови деца не се родиха. Трима души починаха. Лека им пръст! Бог да ги прости! С годините редиците ни оредяват...

Живеем с надеждата, че ще ни посетят и българските представители от Будапеща. Вярно, далече сме, но важното е да се поддържа вярата и чувството, че не сме сами.

Мишколц, 28 януари, 2013 г.
д-р Мария Николаева

Karácsony Debrecenben Újévi est 2013

A debreceni bolgárok január 5-én ismét összegyűltek, hogy idén is megünnepeljék a karácsonyt. Az ünnepségen sok olyan magyar barátunk is részt vett, akik tisztelik a bolgár szokásokat, kultúrát és hagyományokat. Az ünnepséget Miskolci Dimitranka, a Debreceni Bolgár Önkormányzat elnöke nyitotta meg, ezt követően a fiatal és tehetséges Sas Nelli bolgár és magyar nyelven adott elő karácsonyi dalokat, hegedűjátékát pedig sok vendég elértékényült. A gazdagon terített asztalon a hagyományos bolgár karácsonyi ételeken kívül a karácsonyi kenyér és a szerencsecédulákat rejtő banica is helyet kapott.

A január 5-én megtartott hagyományos újévi est a szokásos jó hangulatban telt. Először Tanco atya áldotta meg az egybegyűlteket, majd a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola halásztelki tanulói köszöntötték a vendégeket a Hadszikosztova Gabriella és Sztoilova Maria által betanított karácsonyi műsorral. Ezután a Jantra táncgyűttes adta elő karácsonyi táncát. A kis karácsonyköszöntők: Muszev Nikola, Atanaszov Alexander és Atanaszov Szimeon nagyon megörvendeztették a jelenlévőket. Először a házigazdát, Tanév Dimitert, az MBE elnökét köszöntötték a bolgár szokás szerint feldíszített somfa-

ággal, majd a többi vendéget, akik bőségesen megjutalmazták őket. Az ünnep jó hangulatáról egy Ruszéből érkezett zenekar gondoskodott. Nem volt olyan műfaj, amely nehézséget okozott volna nekik, így mindenkit táncra perdítettek a legfiatalabbaktól a legidősebbekig. Természetesen a tombola sem hiányozhatott, a sok tárgynyermény mellett kisorsoltak egy sült malacot, egy sült pulykát, egy vacsorát a Carevec étteremben, valamint egy wellness hétvégét is.

Nem vagyunk egyedül (Hírek Miskolcraól)

Néhány szóban szeretnék mesélni az önkormányzatunk utóbbi néhány hónapban folytatott tevékenységéről.

A közmeghallgatáson, mint mindig, jelen voltak a Polgármesteri Hivatal azon munkatársai, akik a munkánkat ellenőrzik. A Nemzetiségek Napját a 13 miskolci nemzetiség gazdag zenés irodalmi műsorral ünnepelte meg. A város alpolgármestere 4 kitüntetést adott át, amelyek közül az egyiket Koszta Gancsev, a helyi bolgár önkormányzat egyik alapítója kapta a miskolci bolgár közösségben végzett sok évtizedes aktív munkájáért.

A Mikulás nem feledkezett meg a bolgár gyerekekről. A 10 kis gyerek és két

szer annyi kísérőjük Valcsev János lakásában várta őt, mivel nincs irodánk. Minden gyerek mondott egy verset, majd megkapta a Mikulástól (Koszta Gancsev) az ajándékát. December végén megünnepeltük János névnapját, elbúcsúztunk az óévtől, és egy pohár pezsgővel kívántunk egymásnak boldog új évet. Természetesen volt szerencsecédulákat rejtő banica is az asztalon.

Az összejövetelek az új évben is folytatódtak. Január elején az én születésnapomat ünnepeltük meg. Milyen gyorsan szalad az idő! Vajon véghez tudom vinni a terveimet? Még mennyi dolgot és helyet szeretnék látni, mennyi emberrel szeretnék találkozni...

A Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeumban ötödik alkalommal adták át a Mazsaroff-díjat, amelyet idén az egri Szilágyi Rudolf kapott meg. A jövőre vonatkozó terveink: március 3., május 24., bulgáriai látogatás. Itt – bolgár képzőművészek kiállítása, bolgár költők versei magyar nyelven, részvétel a budapesti bolgár ünnepségeken stb. Reménykedünk abban, hogy egyszer meglátogatnak minket a budapesti bolgárok képviselői. Bár messze vagyunk, fontos, hogy hihessük és érezzük, hogy nem vagyunk egyedül.

Miskolc, 2013. január 28.
dr. Nikolaeva Mária

Срещи с България

На 24 Януари за 5-ти пореден път бе открита фотоизложбата „Срещи с България 2012“, обявена от Българския културен институт в Будапеща, Българското самоуправление в Уйбуда и Българския културен форум. Мястото на събитието по традиция е Българския културен институт.

Фотоизложбата показва най-хубавите снимки, които са били получени за обявения конкурс през лятото на миналата година. Конкурсни материали трябваше да отговарят на критериите на конкурса.

-Какви впечатления придобихте

при посещението Ви в България?

-Как запазихте с помощта на фотоапарат това, което Ви заинтересува?

-Бихте ли искали да споделите с по-широка публика преживяванията си в България?

Това бяха движещите въпроси, с

които организаторите на конкурса искаха да привлекат вниманието на всички, които желаят да вземат участие в него.

Тази година бяха изпратени 295 снимки и първите седем класирали се снимки от всяка категория бяха изложени в Българския Културен Институт. Снимките бяха оценени от жури в състав Йордан Бебревски, Стоян Недялков и Пламен Пейков. А ето и имената и снимките на победителите в конкурса по категории:

Български великан – Жофия Надаш (Лица от България)

Хорото излита – Емил Билярски (Традиции и народни обичаи от България)

Боженци – Севдалина Проданова – (Сгради от България)

Изгрев орел-слънце – Дьорд Сонди (Моят уникален кадър)

Планински пейзаж – Ласло Боднар (Цветове от България)

Велинград (2 снимки) – Тордай

+1 Közönségdíj

Idén 295 fotó érkezett be 7 különböző nevezőtől. A képeket szakmai zsűri bírálta el Jordan Bebrevszki, Stoian Nedialkov és Plamen Peikov személyében.

A kiállítás különlegessége, hogy amatőr fotósok mutathatták be 1-1 kategórián belül, hogy mit jelent számukra Bulgária. Ezek a találkozások olyan szimbólumokat jelenítnek meg, amelyek

magyaroknak és bolgároknak egyaránt sokat jelentenek. Érkezhet az a bizonyos impresszió egy lenyűgöző táj képéből vagy egy sokatmegélt ember őszinte tekintetéből is. A kérdés csak az, hogy mimagunk észrevesszük-e ezeket a pillanatokat és tudjuk-e megfelelően értékelni őket.

Ezzel a kiállítással egy újabb kötelék született meg, amely nyelvtől független, de legalább olyan erős hatással bír. Az efféle értékekből érdemes tradíciókat

Találkozások Bulgáriával

Január 24-én került megrendezésre immár 5. alkalommal a „Találkozások Bulgáriával” című fotókiállítás megnyitója. Az eseménynek a Bolgár Kulturális Intézet adott otthont

A kiállítás az azt megelőző, nyáron meghirdetett fotópályázat legjobb képeit mutatja be. A pályázatra adott kritériumoknak megfelelően lehetett pályamunkákat benyújtani. 5+1 különböző kategóriában lehetett nevezni, melyek a következők voltak:

- Épületek Bulgáriából
- Az én egyedi felvételem Bulgáriából
- Színek Bulgáriából - Arcok Bulgáriából
- Hagyományok és szokások Bulgáriában

Наградата „Мажаров”

Мартон (Награда на Публиката)
Сърдечни поздравления на победителите!

Особеност на изложбата е, че аматьори могат да покажат в дадената категория, какво е за тях България. При тези срещи излизат наяве символи, които значат много както за унгарци, така и за българи. Било импресия от величествен пейзаж, било искрения поглед на преживял много човек. Въпросът е дали ние самите ще успеем да уловим тези моменти и да ги оценим.

С тази изложба се ражда още една връзка, независима от езика, но със силно въздействие, подобно на него. Въз основа на такива ценности си заслужава да се градят традиции, защото именно по този начин ще се родят нови и по-нови срещи.

Виолет Доци

За пореден път в Градската художествен а галерия в Мишколц бе връчена наградата „Миклош Мажаров“, основана преди пет години от неговата вдовица Мария Николаева. Тя се присъжда на млади творци, трайно привързани към Мишколц или региона, всяка година по случай Деня на унгарската култура. Тържеството се състои на 24 януари, а новият носител на отличието е Рудолф Силади, художник от Егер. Рудолф Силади играе значителна роля в артистичния живот на Егер. Художник, перформер и художествен ръководител на Модерна галерия „Малката синагога“, активен член на Дружество „Парт“. Наградата бе връчена от Мария Николаева. Непосредствено след церемонията бе открита изложба „Боршод 2050“ на възпитаниците на архитекти от докторската школа на Будапещенския технически университет. На тържеството присъстваха кметовете на Озд и Мишколц. Животът и творчеството на художника и графика Миклош Мажаров са свързани с град Мишколц в продължение на близо четиридесет години. През 1958 г. той се заселва там заедно със съпругата си д-р Мария Николаева, където живее до смъртта си през 1997 г. Пейзажът на северна Унгария, жителите на

областта Боршод, хората на обикновения физически труд са постоянна тема в творчеството му. Семейството му също е свързано с този регион, българският му баща и майката унгарка са били изполичари в разположеното само на няколко километра от Мишколц с. Алшождола, в градините на бароните Вай, където на 24 декември 1929 г. се ражда Миклош Мажаров.

Мария Николаева е активен член на българската общност в град Мишколц. С основаната от нея награда тя дава повод всяка година да се заговори за творчеството на Миклош Мажаров и за българите, които са играли важна роля в североизточна Унгария.

с цимел kiállítás nyílt a galériában, mely körutazásra hívja a látogatókat a megye egykor fontos ipartelepeire.

Mazsaroff-díj

A Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeumban ötödik alkalommal adták át azt a festészeti díjat, amelyet Mazsaroff Miklós özvegye, Nikolaeva Mária alapított. A díjat minden évben egy Miskolcon vagy a régióban élő, ide szorosán kötődő fiatal festőművész kaphatja meg a Magyar Kultúra Napja alkalmából. A január 24-én megtartott ünnepségen az egri Szilágyi Rudolf kapta meg. Szilágyi Rudolf igen jelentős szerepet játszik Eger képzőművészeti életében. Festő, performer, a Kis Zsinagóga Kortárs Galéria művészeti vezetője, a Part Egyesület aktív tagja. Az elismerést Nikolaeva Mária adta át a művésznek. Ezután Borsod 2050

kiepíteni, mert így születnek az újabb és újabb találkozások.

Doczi Violet

На българско училище. Кога да заведем детето си?

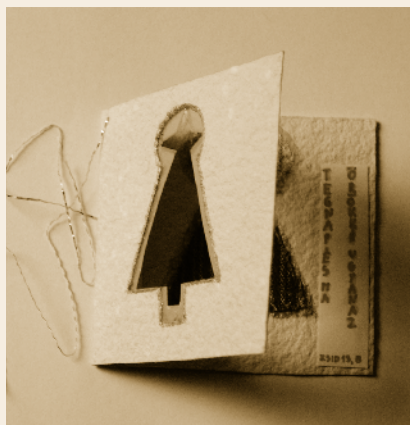

Кое наричаме днес Българско училище при положение, че старото, „Христо Ботев“, вече е закрито? Допускам, че все още има хора, които си задават този въпрос. Макар по страниците на „Български вести“ често да се споменава, все някой е пропуснал да разбере какво се е случило през последните няколко години, откак съществува Българското училище за роден език. То съществува вече девет години.

В него се изучава български език и народознание. Четири часа седмично. Имаме три учителки. Мария Стоилова преподава български език на основната част от групите (които са 9 със 70 деца!), Даниела Димитрова води децата от първи и втори клас, а Светла Кьосева преподава народоз-

нание. Децата идват след унгарското училище, учат допълнително, но тези, които са започнали, продължават да го правят години наред. Истински отбрано общество! Не всеки може да издържи натоварването – не всеки родител, не всеки ученик, затова пък за тези – избраните – училището създава най-добрите условия. Така че допълнително отделеното време за учене да се възвърне по някакъв начин, да създаде нови стойности.

Училището е добре оборудвано със съвременна техника. Учителите са в непрекъсната връзка с родителите, изпращат им уроците и задачите и по интернет, за да удължат заниманията и с индивидуална работа у дома. Учителките подготвят много-

бройни и разнообразни материали за всеки час. Възможност за това дава и все по-богатата библиотека на училището, която през тази учебна година се обогати с голямо количество методическа литература.

Държейки сметка за езиковото състояние на общността, в училището се разкриват нови паралелки, в които се обучават деца, които изобщо не владеят български език. Разбира се, най-добре е да се почне отрано, още по-добре е да се научи езика още в семейството или поне в детската градина, но и за тези, които са пропуснали, все още има възможност!

С децата работи актрисата Габриела Хаджикостова. Тя е поела задачата не само да се грижи за подготовката на училищните програми по случай различни празници, а работи и индивидуално с децата за изчистване на техния правоговор. Всеки родител знае колко трудни могат да бъдат новите думички, колко често се повлияваме от другия език. Децата с радост отиват да работят с Габи, с която четат интересни текстове и всичко става неусетно.

Всяка година отделяме и часове по рисуване с професионален учител-художник – за нас това е Жужа Кожухарова. В навечерието на Коледа децата изработиха с нея картички за родителите си.

Децата обогатяват своите знания в

Българското училище, което има положително влияние върху постиженията им в унгарското. И някак неусетно допълнителното натоварване се превръща в капиталовложение, което многократно се възвръща. И тук все още не е станало дума за приятелствата, за средата, за общите преживявания, с които се обогатяват и деца, и родители.

Потърсете ни, посетете училището, разговаряйте с преподавателите. Доведете детето си да се потопи за един ден в нашата среда. И тогава вземете решение дали да го запишете в Българското училище. Сред многото занимания със спорт, музика, езици, убедете се, че тук то ще научи не по-малко неща, които ще бъдат важни в живота му.

Зима в детската градина

През месец Януари децата от нашата детска градина се запознаха с промените, които настъпват през зимния сезон и обогатиха представите си за зимата, природата и зимните игри. С голям ентузиазъм направиха снежен човек на двора. Разбраха, че през зимата времето става много студено и често вали сняг. Научиха, че снегът е студен, мокър и хлъзгав, че не може да се пипа без ръкавици и за да могат да

играят навън, трябва да се обличат с топли дрехи. Обогатиха речника си с понятия за зимно облекло: шапка, шал, ръкавици, ботуши, яке. Залепиха снежен човек и от хартия, като го изрязаха от голяма и малка кръгла топка. Украсиха го с топчета от мека хартия, сложиха му шапка, шал и много се забавляваха. Научиха и стихче „Как да направим снежен човек“. Пяха песни за зимата, чрез които се стимулира емоционално отношение към красотата на природата през зимата.

Даниела Димитрова

Hova vigyük a gyerekekünk?

A bolgár iskolába

Mit nevezünk ma Bolgár Iskolának, amikor a régi Hriszto Botev Iskola már bezárt? Feltételezem, hogy még mindig vannak olyanok, akik felteszik maguknak ezt a kérdést. Bár a Bolgár Hírek hasábjain gyakran esik szó róla, biztos vannak olyanok, akik még nem értesültek arról, mi is történt az alatt az elmúlt néhány év alatt, amióta létezik a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola. Az pedig már 9 éve működik. Ebben az iskolában bolgár nyelvet és népismeretet tanulnak a gyerekek heti négy órában. Három tanár foglalkozik velük. Maria Stoilova tanítja a bolgár nyelvet a csoportok nagy részének (9 csoportba közel 70 gyerek jár!) Daniela Dimitrova oktatja az első

és második osztályosokat, Kjoszeva Szvetla pedig a népismeret tantárgyat tanítja. A gyerekek a magyar iskola után jönnek ide, de aki egyszer elkezdte, évekig jár az iskolába. Egy igazi elit közösség! Nem mindenki bírja ezt a terhelést, de akik kitartanak, azok számára az iskola a legjobb feltételeket kínálja.

Az iskola jól felszerelt, a tanárok állandó kapcsolatban állnak a szülőkkel, interneten küldenek feladatokat a diákoknak az egyéni otthoni munkához. A tanároknak a felkészüléshez komoly könyvtár áll rendelkezésükre.

A bolgár közösség nyelvi állapotát figyelembe véve, az iskolában új osztályok jönnek létre, amelyekben olyan

gyerekek tanulhatnak, akik egyáltalán nem beszélnek bolgárul. Így azok számára is van lehetőség a nyelvtanulásra, akik kisebb korban nem tanulták a családban a nyelvet.

A gyerekekkel Hadzsikosztova Gabriella színművész is foglalkozik. Őnem csak az iskolai műsorok előkészítését vállalta magára, hanem helyes kiejtésre is tanítja a gyerekeket egyéni foglalkozások keretében. A gyerekek szívesen járnak Gabihoz, akivel érdekes szövegeket olvasnak, és a tanulás észrevétlenül zajlik.

Minden évben tartunk rajzfoglalkozásokat is profi rajztanárral – ő Kozsuharova Zsuzsa. Karácsonyra a gyerekek képeslapokat készítettek a

szüleiknek az ő segítségével.

A Bolgár Iskolában a gyerekek gazdagítják az ismereteiket, a kiegészítőmegterhelés egy olyan tökebefektetés, ami többszörösen megtérül. És akkor még nem beszélünk az új barátságokról, a közegről, a közös élményekről, amelyekkel a gyerekek és a szülők is gazdagodnak. Keressenek fel minket, látogassák meg az iskolát, beszélgessenek el a tanárokkal. Hozzák el a gyerekeiket, hogy egy napig megérezhessék ezt a közeget. És akkor döntsék el, beíratják-e a gyermeküket a Bolgár Iskolába, ahol, higgyék el, ugyanolyan fontos dolgokat tanulhat meg, mint a többi különórán.

Tél az óvodában

Január hónapban az óvodánkba járó gyerekek megismerkedtek a téli évszakban bekövetkező változásokkal, és gazdagították a télről, a természetről és a téli játékokról alkotott elképzeléseiket. Nagy örömmel csináltak hőembert az udvaron. Már tudják, hogy télen nagyon hideg van és gyakran esik a hó. Megtanulták, hogy a hó hideg, nedves és csúszós, és nem szabad kesztyű nélkül hozzányúlni, ha kint akarunk játszani, meleg ruhát kell felvenni. Megtanulták a téli ruhadarabok: sapka, sál, kesztyű, csizma, kabát neveit. Ragasztottak hőembert papírból, feldíszítették őket, tettek rá sapkát és sálát. Verseket és dalokat tanultak a télről és a

hőemberről, ami elmélyíti az érzelmi viszonyukat a téli természet szépsége iránt.

Daniela Dimitrova

За автора:

Надежда Станилова е родена на 13 юли 1963 г. в Димитровград. Завършила е ССХУ за Сценични кадри в Пловдив и Педагогика в ПУ „П. Хилендарски“. Живее в Стара Загора. Преподава английски език на деца и ученици в училище „Европа“. Носител на Грамота за високи педагогически успехи от Европейски център за обучение и квалификация (2007). Проявява интерес към кратката литературна форма в произведенията за деца – стихове, приказки, пиеси, и за възрастни – в прозата. Някои от детските ѝ стихове присъстват в много сборници. Има издадени две книжки със стихове за деца – „Слънчево зайче“ (2000) и „Детелинки“ (2006). Сътрудничи на различни литературни издания и сайтове. Нейни произведения са номинирани в литературни конкурси. Получава първа награда на Конкурса за кратка проза, организиран от LiterNet & eRunsMagazine (2011).

ЖЪЛТО

На небето, в двата края, след пречистващ летен дъжд, сред омая на безкрая, дъга изгряла изведнъж. Дори усмихната широко, с последна мода цветове, тя имала сърце жестоко и пъстро маскено лице. Веднъж под нея се поспряло чу-

десно цвете с жълт калпак. То ослепително блестяло, изглеждало голям юнак! Но жълтото в дъгата цветна почувствало безмерна скръб.

– В дъгичката така кокетна аз винаги ще бъда пръв! И не желая някой друг нахално да ме присвоява! – изсъскал жълтото със звук, след който злобата остава. – И ето затова ще взема цвета ти, цвете без съдба! Не ми заставай ти на пътя – без жълто ще живееш света! Жълтурчето във кратък миг превърнато било във бяло. И чуло се ужасен вик, а после всичко онемяло. А после жълтото в цветята, че и по птичките дори, напуснало – да, да! – земята и яркожълтите звезди! Единствен Слънчо и Луничка жълтеели съвсем недепо, а пък жестоката дъгичка към тях поглеждала свирепо...

И все пак те кураж събрали, попитали я с молещ глас:

– Дъга-дъгичке, не видя ли?! Жълтурко не е между нас! Разбра, че ти не го обичаш и му отне цвета засмян. Глухарче вече се нарича и той сега е глухоняма! Виж към горите и цветята – без жълтото

Зеленото, гласа дочул, и той решил да се намеси. В зелено борче се надул и към цветята се надвеси:

– Това, че жълтото го няма, едва ли някого тормози. И може ли да стане драма, че тук е този или онзи? Ако цветът е по-значим, например като мене, ще бъде най-неотразим – и през нощта, и денем!

Тогава Слънчо се засегнал – обидил се на цвят и кротко в сянката си легнал, а през деня настъпил мрак. Самотна, жълтата Луничка изгрявала през вечерта, очаквайки една дъгичка да спре студената тъга...

А времето – обърнато обратно! Денят изглеждал като нощ. За всички вече било ясно: светът без слънцето – печално лош! Зелено то изсъхнало в горите, а синьото скърбяло до насита, оранжевото вехнело във дните, когато портокалов дъх излита... А жълтото сега къде е? В дъгата то останало само и никой цвят не искал и не смеел да му говори нещо по-добро. Отчаяни, те свикали съвет, на който твърдо се решило: да се събуди слънцето във пет – да грее, както си е отредило, за да се радват всички същества – дървета, и цветя, и птички. А багрите по цялата земя еднакво важни са за всички!

В дъгичката настъпил ред, изчезнала и завистта, а веселият седмоцвет със цвят услужвал на света. Жълтурчето със слънчево огрява, когато е със жълт калпак, но после бавно побелява и неутрално бди за всеки цвят.

Гума като чума и другари химикали

В претъпкан детски несесер живееше един пергел сред разноцветни химикали – и нови, и по-малко стари. Тук-там се срещаха пастели, нашарили стените бели и пъстри моливи безчет, строени във войнишки ред. Но ето: някъ-

де встрани надута гума се яви. А после място пожела до химикала с три лица.

– Тук аз съм дама най-голяма и трябва ми място за двама! Така че разните писачи да се посместват, значи! – нахално се провикна тя и линейката затрептя.

Но химикалите работни от преумора бяха потни, защото буквички редяха и да не сбъркат бдяха.

– О, молим Ви, госпожо Гума, послушайте и нашта дума: нуждаем се от тишина – да сме във форма сутринта!

– Нима със мен ще се препирате?! Нима пред заповед не спирате?! Ще се погрижа за това! – и яд в гласа ѝ пролича.

Смутени, всички онемяха и късно трудничко заспаха. Последен бе пергелът стар, не виждал досега такава твар.

Но не забравила конфликта лош, госпожа Гума стана посред нощ, изскочи лекичко навън – потънало бе всичко в сън, да търси чантата на Васко. Той беше първокласник. Тетрадката по писане отвори и същността ѝ мигом проговори: да трие де що падне и навред да стане снежно – бяло като лед! Домашната набързо бе изтрита, без гумата за нищо да попита... За Васко не помисли даже, а как съседите да ги накаже. Потайно се завърна у дома, без да остави и следа. А в несесера всички спяха, така че нищо не видяха. На следващия ден обаче усетиха, че някой плаче, че Васко беше без домашна! – звучеше истината страшна. “Но как? Това е невъз-

можно!” – шушукаха си те тревожно. Навред се вдигна суетня и никой нищо не разбра: как гумата се е смалила, останала почти без сила. Пергелът само забеляза, но думичка дори не каза.

Щом падна вечерта отново, за подвизи бе гумата готова. Тетрадката по математика избра. Ех, колко работа я чакаше сега! Числа и знаци, и задачи – за нея нищичко не значат! И тя старателно ги три, че нищо пак да не личи. Прибра се чак на сутринта с високо вдигната глава! А от надутата госпожа останало бе само кожа – една нищожна гума малка, изтъркана и страшно жалка! Но старият пергел не спеше и за реда старателно следеше. Напълно всичко проумя. За Васко най-му дожаля.

– Със теб ще се разправам после! – прободе злата гума остро, събуди старите другари – мъжествените химикали и план започна да крои как първолака да спаси. Задачите – възстановени, по памет бяха пререшени.

А Васко нищо не разбра от тукашната препирня. Но щом отвори несесера, видя, че близо до пергела – пронизана от неговия крак, белее гума. И все пак... Изглеждаше на някой друг. И как попаднала е тук?!

– Аз не обичам чужди вещи – за мен са грозни и зловещи! А ти си чужда гума – чума! – и гумата не каза дума. Напусна Васковия свят, самоизяла се от яд!

Герой

Кой ми намигна зад листа зелен?
Хей, ще те стигна, бягай от мен!
Скочих във храста, в листака игрив –
хукна да бяга заекът див!
Спри! Ще те хвана! С бяг или не –
влизай в капана с железни ръце!
Както си знаех – аз съм герой!
Зайо не знаеше – знае и той!

ЗИМА

Пухкав, пухкав бял снежец
като топла дреха
е покрив света навред
в сребърна утеха.

Всичко спи под мек кож,
приказки сънува.
Само Зайо – с остър слух
снежна песен чува.

Въпрос

Котел ли съм или куче? –
трудно ми е да науча.

Леля Надя казва: „Бебе!
Колко хубаво е с тебе!“

Вальо ме зове: „Пепина!“
И играем си двамина.

С Дидо най-се забавлявам –
футболист за него ставам!

Е, кажете ми сега
как да се определя?

Всички ме обичат много!
Всъщност съм четириног!

ПЕТЛЮ

Петлю герест, Петлю смел,
ти се правиш на орел –
с този поглед дързък, жив
и пронизващ, и игрив,
как до днес ти не разбра
Лисината хитрина –
да се храни със петлета
мислещи се за орлета?!

За Тодор Атанасов от град Печ (роден през 1928 год. в с. Драганово, България) градинарството е родов занаят и личен опит. Ето защо спомените му за градинарството са конкретни и фактологични:

„Вие знаете какво значи градинарство: занаят хубав, мръсен, тежък, но може да се преживява, навремето са преживявали и сега може..”

„Живота на градинарите не е бил много лек... Зимно време отиват в България и от там донасят млади хора, 18 -20 годишни, които не знаят език, идват и правят компании. Работят на драми, работят на пай, не са били на заплата, значи тогава (обяснява какво е драма – В. Я.). Каквото изкарват го делят и тия драми дет ги има и секи си получава неговата заслуга.... Компаниите са били 10-15 души българи, има наредник, пазалач - туй са двама-трима души, които са знаели добре езика и са разбирали от занаята, възрастни хора, те са командвали, а другите са работили... денем, нощем - не е била лека работата. Аз знам като малък, като стане 5 часа, започваме да берем стока и свършваме до 11-12 часа, а ний от 4 часа отиваме в градината да копаем.”

И веднага илюстрира казаното с пример: сънят на градинаря е толкова кратък, че когато газдата го буди от сън, цървулите, закачени до него, все още се люлеят.

С не по-малка конкретност се отличава личният спомен на Бела Байчев от Мишколц за неговите родители-градинари. Подробният разказ разкрива нелеката съдба на едно българско семейство, което с упорит труд и лишения постепенно успява да създаде собствено стопанство в Унгария. Житейските събития и поведението са типични за манталитета и ценностите на повечето гурбетчии: около 1923-24 год. с посредничеството на съселянин неговият баща – едва 14 годишно момче! – заминава за Унгария на работа при българи, установили се в Мишколц.

Оженва се за девойка от родното си село Осиково, Поповско и през 1929 год. я довежда в Унгария. Първоначално работят като наемни работници при замогнали се българи и при местни богаташи, а през 1935-35 год. вземат земя под наем и започват самостоятелно да я обработват. („Живота им бил

много строг.....”). Със спестените средства строят къща в Осиково – доказващо идеята за временно пребиваване в Унгария. Смяната на политическата система и отнемането на частната собственост има трагичен характер и коренно променя живота на семейството: „И когато вече малко им е било по-добре, когато са могли да си направят собствена къща – хубава и вече са имали собствена земя, идва новия режим, обявяват ги за кулаци, зимат им сичко, и им дават една къща в блок.... Един градинар не може да живее в блок, не може!... Се едно както сега водата отнася на хората и оставят без нищо, така остават и те с една минимална сума и със жилището..”

„Паметта на поколенията” осигурява предаването на социалната информация между генерациите. Ето например какво разказва за своя дядо-градинар Ищван Делеф от Дебрецен:

„Дядо ми пристигнал от Шуменски окръг, от село Салманово, когато беше 13 годишен. Той идва с група, така знам, за Нирегьхаза, защото там вече работили в онези времена българи, български градинари... пристигнал на място, където имал много познати... Така знам, че когато те тръгнали обратно, събирали зеленчуци за път и казали на него: „Колчо, отивай за пипер и домати

на края на градината..” и когато той заминал, групата тръгнала и той остава там. Той беше много ядосан тогава и казал, че никога няма да се върне в България. Останал в Нирегьхаза за няколко години. Там се запознал със съпругата му. Тя също работила в градината, унгарка била.”

Родовият разказ и родовата памет на внука е продукт на не-пряк, препредаден опит. Те съдържат както информативна, така и мотивационна част, адресирана към наследниците, която има за цел обясни вероятната причина за непожеланото завръщане. Разгръщането на биографичния разказ по-нататък разкрива и други причини, но в случая е съществено конструирането на наративно ядро, чрез което достоверният житейски факт се откъсва от момента на своето случване като уникално времево събитие и се пренася в сферата на семейната и родовата памет.

Родовият спомен на Илия Караилев от Будапеща е показателен пример за ритуално поведение:

„За прадядо си помня когато 54-5 година си тръгваше за България с влака той се помолваше на майка ми баща й (дядо ми!) да го изпрати на гара Келети. И тогава пък си ва-

деше от един шкаф българската национална носия и са обличаше със потурите, с червения поес, с йелечито националното, с цървулите... Пък майка ми: „Тате, престани това, не виждаш ли тука всеки европейски са носи, в България, в Румъния

са носят..” Пък той: „Чадо, остъй ма на мира, аз съм си българин и тъй ша си умра! Отивам си, че Отечеството ма чака!” Така са гласели за сбора. В нашето село Поликраище в края на юли почва събор, идват с люлките, със сергиите. И знаят: който във странство живее и който е възмогат, си идват. Пък който няма пари и не може да се прибере, праща армаганчета на роднините, които си отиват. И си припомнят, и спомен има....”

Чрез тази целенасочена показност прадядото публично демонстрира – пред Другите и пред Своите – българската си етническа принадлежност, своята емоционална обвързаност с родното и нескритото си самочувствие, тъй като визуалните знаци на етническото са придобили престижен характер. Наред с това, предаваният чрез наратив родов спомен съдържа потенциала на идеализация и на легендаризация и се превръща в своеобразна словесна реликва за родовия предходник в новите условия на унгарската култура.

Български флаг на Южния полюс

Професор Христо Пимпирев развя за първи път българското знаме над Южния полюс вчера. Ученият е част от международна експедиция, която е посветена на стогодишнината от покоряването на точката от Руал Амундсен и Робърт Скот. В неделя участниците бяха достигнали полевия аклиматизационен лагер Юнион глейшър, разположен в подножието на най-високия връх в Антарктида - Маунт Винсън. Той се намира на около 1200 км от полюса. Температурата е била около 30 градуса под нулата. Професор Христо Пимпирев замина за Антарктида на 29 декември. Тогава той заяви, че това ще е 21-ата му експедиция. За първи път обаче българин ще достигне до най-южната точка на

земята. Разходите по пътуването му са 43 000 долара и са поети от монголския професор Лхамсурен Дугержав.

Преди него през 2003 г до най-южната точка на земното кълбо стига Стефан Пашов, който е работил в американската полярна база „Мак Мърдо“. Първият българин, стигнал до Южния полюс обаче е писателят и журналиста Стефан Груев („Корона от тръни“, „Проектът „Манхатън“ и др.). Той стъпва там на 27 януари 1970 г.

На командира на американската база "Амунсен-Скот", разположена на самия Южен полюс проф. Пимпирев е подарил възпоменателен плакет на Българската антарктическа станция "Св. Кл. Охридски" - първи от района на Южно-Шетландските архипелаг сред който е и "нашия" о-в Ливингстън.

Двамата с монголския проф. Дугержав вече аклиматизират успешно в лагера след пристигането си от Южния полюс, където прекараха миналата нощ на палатка.

Очаква се двамата да се завърнат на 10 вечерта в Пунта Аренас, откъдето с автобус ще продължат

за Ушуая и с испанския кораб „Есперидес“ ще се включат в редовния ход на 21-та Българска Антарктическа Експедиция на о-в Ливингстън.

Паралелно, на 10 януари в 06:55h сутринта от аерогара София излита поредната група от 12 участника в Българската експедиция. Сред тях са младите биолози Ралица Зидарова и Благой Узунов, които ще реализират научните си изследвания като гости на руската база „Белингсхаузен“ на о-в Кинг Джордж и аржентинската база „Дисешън“ на едноименния о-в. В групата са включени асистентите от НСА „Васил Левски“, известните алпинисти Дойчин Боянов и Александър Шопов, които ще развият спечеления от тях проект за изследвания на аклиматизацията на човешкия организъм при екстремни условия.

За пореден трети път в базата ще продължи проекта си за изследване на чувствителността на кожата, финансиран от френски козметичен концерн – Председателят на Българското дерматолошко дружество акад.

Николай Цанков.

Неуспешен референдум

Първият референдум в България след 1989 г. завърши с провал, тъй като само 21% от избирателите се явиха пред урните. Въпросът, който трябваше да отговорят българските граждани, беше „Да се

развива ли ядрената енергетика в България чрез изграждане на нова атомна централа?“. Това не попречи на всички политически партии да се обявят за победители.

Инициатори на референдума бяха социоластите. Те обърнаха внимание на факта, че 60,66% от гласувалите подкрепят изграждането на нова атомна централа. Дясноцентристкото правителство на Борисов обръща внимание на тези, които не са гласували, тълкувайки явлението в полза на своята политика. Според действащите закони – при повече от 20% участие – въпросът трябва да бъде върнат за обсъж-

дане в парламента. Стопанският министър Делян Добрев в същото време напомни, че въпреки спирането на изграждания с руско участие проект Белене, правителството ще разшири АЕЦ „Козлодуй“ с нов реактор.

Мнозина смятат, че референдумът е бил излишно хвърляне на пари – разходите се изчисляват на повече от 10 милиона евро.

Въпросът придобива особена острота и в навечерието на парламентарните избори през юли.

Обесването на Васил Левски

140 години от смъртта на Апостола

О, майко моя, родино мила,
защо тъй жално, тъй милно плачеш?
Гарване, и ти, птицо проклета,
на чий гроб там тъй грозно грачеш?

Ох, зная, зная, ти плачеш, майко,
затуй, че ти си черна робиня,
затуй, че твоят свещен глас, майко,
е глас без помощ, глас във пустиня.

Плачи! Там близо край град София
стърчи, аз видях, черно бесило,
и твой един син, Българийо,
виси на него със страшна сила.

Гарванът грачи грозно, зловещо,
псета и вълци вият в полята,
старци се молят богу горещо,
жените плачат, пищат децата.

Зимата пее своята зла песен,
вихрове гонят тръни в полето,
и студ, и мраз, и плач без надежда
навяват на теб скръб на сърцето.

"Обесването на Васил Левски" е последната песен на Ботев. Създадена е вероятно към края на 1875 г., защото не е включена в "Песни и стихотворения". Напечатана е в "Календар за 1876 година" под обрза на Васил Левски.

Васил Иванов Кунчев – Левски (1837–1873) е български национален революционер, член на Българския централен революционен комитет и идеолог на национално-освободителното движение, наричан още „Апостол на българската свобода“.

Из писмата на Васил Левски:

Аз съм посветил себе си на отечеството си още от 61-о (от 1861-о лето), да му служа до смърт и да работя по народната воля. — до Атанас П. Хитов, 25.VIII.1872 г.

Аз съм се посветил на отечеството си жертва за освобождението му, а не да бъда кой знае какъв.

Ако спечеля, печеля за цял народ — ако загубя, губя само мене си. — до Панайот Хитов, писано през март или април 1868 г.

Без изпит не е приет никой. — Из „Нареда (проектоустава) за освобождение на българския народ — за приемане на войводите и техните длъжности“

Братство всекиго, без да гледаме на вяра и народност. — до Л. Каравелов, 25.VII.1872

Бързата работа ялова излиза. — до Панайот Хитов, 29.IX.1871 г.

Време за помагане е сега — закъснелите не ще бъдат наши приятели. — до богат българин във Влашко, 6.X.1871 г.

Времето е в нас и ние сме във времето. — до Панайот Хитов, 10.V.1871 г.

Всички зависят от вишегласието. — до Революционния комитет в Сливен, 16.I.1872 г.

Всичките народи в нея (България) щат живеят под едни чисти и святи закони, както е дадено от бога да живее човекът; и за турчинът, и за евреинът и пр., каквито са, за всичките еднакво ще е, само ако припознаят законите равно с българинът. Така ще е в наша

България! — Писмо-дописка до Ганчо Мильов в Букурещ, 10.V.1871 г.

Дела трябва да се правят, а не думи. — до Л. Каравелов, 27.I.1872 г.

Дързост и постоянство!
За Отечеството работя, байо! Кажете ми моите и аз
твоите кривини, па да се поправим и всички да вървим
наедно.

За отечеството работим — кажете ми моите и аз твоите
кривини, па да се поправим. — до Ив. П. Кръшковски,
20.VI.1871 г.

Играем с живота на 7 милиона българи — трябва зряло
да се постъпва. — до Данаил Хр. Попов, 11.II.1871 г.

И не забравяйте — Времето е в нас и ние сме във времето,
то нас обръща и ние него обръщаме.

На драго сърце да обичаме оногава, който ни покаже
погрешката, инак той не е наш приятел. — до Филип
Тотю, 1.III.1871 г.

От едно място трябва да се свири... — до Д. Хр. Попов
и Централния комитет в Букурещ, 16. IX.1872 г.

Цели сме изгорели от парене и пак не знаем да духаме.
— до Филип Тотю, 18.IV.1871 г.

Софийска Света гора – Клисурски манастир

Нов храм ще краси Клисурския манастир "Св. Петка". Строежът на ротондата е почти завършен като архитектурен обем и конструкция, но все още остава доста работа за нейния финален облик. Проектантът на църквата арх. Цветанка Разсолкова обясни за БТА, че цялото фор-мо-образуване и композиция на храма е проектирано така, че да отговаря на каноните и традициите в православната архитектура. Едновременно с това, са използвани съвременни елементи, умело отговарящи на изискванията за такъв вид сгради. По думите на арх. Разсолкова ин-тересно е цялостното обемно-пространствено решение на базата на кръга /ротонда/, което дава богатство на формите и въздействието на сградата. Интересна е кобилицата, която подчертава входа, поредицата от арки, които описват сградата и не са правени досега, както и вътрешното пространство на храма. Гредите на тавана образуват лъчи във формата на кръст, а куполът се извисява над тях и пръска светлина. Кръстът на църквата също е впечатляващ с художествената си форма. Изпълнен е по проект на

архитекта и с много внимание и умение от изпълнителите.

Помислено е и за добрата акустика, като са вградени специални тръби в стените. Финалният проект предвижда да бъде поставено и специално художествено осветление.

Проектът е дарение от архи-тектурния колектив с главен проектант арх. Цветанка Разсолкова и сътрудничката ѝ арх. Весела Костова.

Разсолкова разказа, че от около десет години екипът помага на манастира с проекти за нов генплан, навес за поклонници, ограда, нова камбанария, нов притвор на стария храм, а сега се строи и нова жилищна сграда със смесени функции. Тя е на калкан към съществуващата. В тази част ще има малка приемна за игуменката, библиотека, работ-ни и жилищни помещения за монахините.

Строежът на двете части се осъществява изцяло с дарения. Цветанка Разсолкова отбеляза, че целият екип – игуменката, архитектът и изпълнителите, работят в много добро партньорство и единомислие, което по думите ѝ е гаранция за успешен финален проект. Особено важна е ролята на игуменката - майка Филотея, която успява да намери подход към всеки.

Света Петка осветила мястото на Клисурския манастир

Трудно е да се посочи точната година на основаване на Клисурския манастир "Св. Петка". Легенда свързва началото му с времето на Второто българско царство. През 1238 година цар Иван Асен Втори пожелал мощите на Света Петка Българска да бъдат пренесени в тогавашната столица Търново. Когато литийното шествие спряло за почивка тук, мястото било осветено от нетленното тяло на светицата, след което, живеещите наоколо християни построили църква, а по-късно бил основан и манастир.

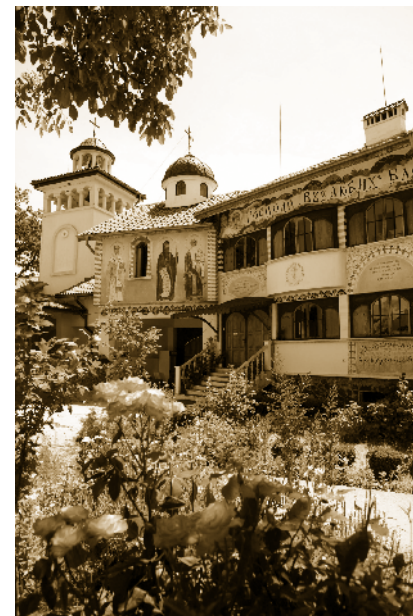
Причина за липсата на сведения, свързани с историята на манастира, е голям пожар, унищожил архива и библиотеката през средата на миналия век, както и рухването на старата манастирска църква. Впоследствие, пристигналата насам, след дълъг период на странстване руска схимонахиня Мария Магдалена, години наред отдава своите сили, всеотдайност и труд за възстановяване на духовното огнище. Тя остава тук завинаги и завършва земния си път през 1978 година като схигумения, след като вече е успяла да привлече вниманието на монашеската

общност.

Голяма роля за развитието на мястото има и дядо Гаврил (сегашен Ловешки митрополит), който поема управлението на манастира след смъртта на Мария Магдалина през 1978 г. Той изгражда основната жилищна сграда. Днес богоугодното и народно дело е продължено с много любов от игумения Филотея, която още с идването си в манастира преди около десет години, започва неговото възраждане, разширение и превръщане в православен духовен център.

Крепител на съвременната вяра

Крепител на съвременната вяра, Клисурският манастир "Св. Петка" и днес продължава да се разширява и да строи нови сгради. Това е първото място от Софийската Света гора, в което се натъкваме на разрастващ се комплекс. Преди две години са подновени и стенописите в действащата църква, направени за първи път през 50-те години. Иконостасът, който е нов впечатляващ изкуствен изработка. Отличителна черта на манастира са цветните стенописи с библейски текстове върху монашеските части, външните стени и портата. Макар да са направени сравнително скоро - през 1998 г., имат висока

художествена стойност, особено изрисуваните един до друг образи на св. Климент Охридски и светите братя Кирил и Методий.

Удивление буди у всеки, когато на място усети не само съхранението на православната вяра, но и нейното съвременно изграждане и проповядване.

Местоположение: Клисурският манастир "Света Петка" се намира в покрайнините на столицата, на няколко километра от курортния град Баня. До него води асфалтов път, който тръгва от центъра на града.

Рубриката се изпълнява с финансовата подкрепата на Столична община Програма Европа 2012 г. и се реализира в подкрепа на кандидатурата на София за Европейска столица на културата - 2019 г.

Чуминден

На 10 февруари църквата отбелязва св. свщмчк Харалампи Чудотворец. Денят е по-известен в народния календар като Чуминден и се празнува за здраве на хората, против чумата. В народните

представи тя изглежда като старица, която постоянно е на път и носи със себе си тефтер - в него са записани имената на хората, които трябва да погуби. Свети Харалампи бил лечител на болести и рани и господар на всички болестки. Легендата разказва, че чумата била затворена в шише и св. Харалампи я е хванал и я държи. Господ ще пусне чумата, когато хората станат много грешни.

Затова в иконографията обикновено светецът е изобразяван с дълга бяла брада и сръка, вдигната за благослов. Често могат да бъдат срещнати и изображения, в които той бие и мъчи чумата.

Зада се предпазят от болести, на този ден хората сутрин рано премитат къщата и двора, почистват, след това готвят гозбите. Стопанките правят обредни хлябове. На обяд се слага трапеза, като задължително трябва да присъства питка с мед, свински джолан в гърне или мусака и картофено пюре. Най-възрастната жена в дома прикадява трапезата, сипва от гозбите, чупи от питата с мед и разнася от тях за здраве из махалата. Тъй като св. Харалампи е открил и чудодейните свойства на меда, това е празникът на пчеларите. На този ден медът се освещава и част от него се пази като лек срещу шарка и други болести през цялата година.

Vár a szlavisztika szak BOLGÁR szakiránnyal az ELTE Bölcsészettudományi Karán !

Az alapképzés (6 félév) során jól megválasztott minor szakkal és még egy idegen nyelvtudással piacképes oklevelet szerezhetsz! Mesterképzésre nemcsak a bolgárra, de akár más szakra, másik egyetemre is felvételizhetsz!

KÉRJÜK, NE FELEDD!
A JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ MÁRCIUS 1 !

Szlavisztika – bolgár szakirány alap- és mesterképzés Szegeden

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara felvételt hirdet szlavisztika (bolgár szakirány) alapképzésre és mesterképzésre.
A képzés időtartama alapképzésen 6 félév, mesterképzésen 4 félév.
Magasan kvalifikált tanári gárda.
Bolgár nyelvi, irodalmi és kultúrtörténeti órák.
Az Erasmus program keretében rész képzési lehetőség Szófiában, Blagoevgradban és Sumenben. Nyári egyetemek Szófiában és Veliko Tírnovóban.
Miért Szeged?
A Szegedi Tudományegyetemet már évek óta a legrangosabb magyar intézményként jegyzi a világ legjobb egyetemeit rangsoroló ún. shanghai listán.
A Kar ideális helyen fekszik: 100 m-re a korszerűen felszerelt, a világ ötven legkülönlegesebb könyvtára közé sorolt József Attila Tanulmányi és Információs Központtól, így a hallgatók még két óra közötti rövid szünetben is átmehetnek a könyvtárba, használhatják a központ mintegy 350 számítógépes munkaállomását.
Szeged igazán emberléptékű városként olyan közösségi tereket nyújt, amelyeknek köszönhetően a hallgatók sokkal kevésbé atomizálódnak, könnyebben tudnak találkozni egymással. Emellett a város kulturális kínálata igen gazdag, számos szórakozási, művelődési lehetőséggel várja az itteni képzést választókat.

További információkért írjon a farkasbm@lit.u-szeged.hu címre.

Ajánlja adója 1%-át

a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyháznak és magyarországi bolgár civil szervezeteknek!

Jantra Néptánc Egyesületnek

adószám: 18704950-1-13 vagy a

Pro Schola Bulgarica Alapítványnak

adószám: 18066184-1-42

A Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház technikai száma: 0372

Дарете 1% от данъка си

на Българската православна църква в Унгария и на българските организации!

Танцов състав "Янтра"

данъчен номер: 18704950-1-13

Фондация Про скола булгарика

данъчен номер: 18066184-1-42

Българска православна църква в Унгария
технически номер: 0372

MESEVILÁG – RAJZPÁLYÁZAT GYEREKEKNEK

A Bolgár Kulturális Fórum egyesület, a budapesti Bolgár Kulturális Intézet és az Újbuda Bolgár Önkormányzata gyermekrajzpályázatot hirdet MESEVILÁG címmel.

A gyerekek a bolgár és magyar népmesék hősei, történetei és a mesék világa által inspirált rajzaikkal nevezhetnek be a pályázatra.

Melyik a kedvenc bolgár vagy magyar népmeséd?
Rajzold le, ami a legjobban tetszett belőle!

A rajzok elkészítéséhez bármilyen technikát használhatsz, A4-es lapon. A rajzok hátoldalára mindenképpen írd fel a nevedet, életkorodat és e-mailcímedet!

Leadási határidő: 2013. május 17.

A pályázatot három kategóriában (3-5 év, 6-8 év és 9-11 év) hirdetjük. Az eredeti rajzokat a következő címre várjuk, személyesen vagy postai úton: Bolgár Kulturális Intézet, 1061 Budapest, Andrásy út 14. Abeérkező munkákat a Bolgár Kulturális Intézetben fogjuk kiállítani a Nemzetközi Gyermeknap alkalmából szervezett gyereknap rendezvény keretében, 2013. június 1-jén!

A legjobb rajzokat beküldő gyerekek ajándékokat nyernek, amelyek átadására a kiállítás megnyitóján kerül sor!

КОНКУРС ЗА ДЕТСКА РИСУНКА - „ПРИКАЗЕН СВЯТ”

Дружество Български културен форум, Българският културен институт в Будапеща и Българското самоуправление в Уйбуда обявяват конкурс за детска рисунка под наслов „ПРИКАЗЕН СВЯТ”.

Децата могат да участват в конкурса с рисунки, въодушевени от героите, сюжетите и приказния свят на българските и унгарските народни приказки.

Коя е любимата ти българска или унгарска приказка?
Нарисувай това, което най-много ти харесва в нея!

Можеш да използваш всякаква изобразителна техника и А4 формат на листа. На гърба на рисунката напиши името си, на колко си години и имейл адреса си!

Срокът за подаване е 17 май 2013 г. Конкурсът се провежда в три възрастови категории (3-5 години, 6-8 години, 9-11 години).

Очакваме рисунките в оригинал, лично или по пощата на адрес: Bolgár Kulturális Intézet, 1061 Budapest, Andrásy út 14. Подадените в конкурса творби ще участват в изложба, съпътствана и от детска програма, по повод Международния ден на детето, на 1 юни 2013 г., в Българския културен институт!

Децата, изпратили най-хубавите рисунки, ще получат като награда подаръци, които ще им бъдат раздадени на откриването на изложбата!

Издание на Българското републиканско самоуправление
1062 Будапеща, ул. Байза 44.

Редакция:
Андреа Генат,
Моника Тютюнкова,
Светла Кьосева (главен редактор)

Отговорен издател:
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на държавната администрация и правосъдието, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XV, XX, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелшьожолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахараста, Дунакеси, Кишкунлацхаза, Лорев, Мишколц, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

Болгár Országos Önkormányzat
(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

Szerkesztőbizottság:
Kjoszeva Szvetla (főszerkesztő),
Genát Andrea,
Tyutyunkova Mónika

Felelős kiadó:
Muszev Dancso

Megjelenik a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a FBÖ és a II., IV., V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunahaszti, a Dunakeszi, a Kiskunlácházi, a Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, iGlobe Nyomda

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
Дружество на българите в Унгария
1097 Bp., Vágóhid u. 62. / tel.: 216-6560
Bolgár Országos Önkormányzat
Българско републиканско самоуправление
1093 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210
Fővárosi Bolgár Önkormányzat
Столично българско самоуправление
1093 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211
Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
Българско училище за роден език
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4210
Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
Българска двуезична малцинствена детска градина
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 06 20 250-7339
Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Info. Központ
Български културен, документационен и информационен център
1062 Budapest, Bajza u. 44. / tel.: 216-4211
Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszlav Templom / Българска православна църква Св. св. Кирил и Методий
1097 Budapest, Vágóhid u. 15. / tel.: 06-30-496-4997
Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
Посолство на Република България в Унгария
1062 Budapest, Andrásy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824
Bolgár Kulturális Intézet
Български културен институт
1061 Budapest, Andrásy út 14. / tel.: 269-4246
Carevec Étterem / Ресторант Царевец
1097 Budapest, Vágóhid u. 62. / tel.: 06-20-417-8576
Hotel Rila / хотел Рила
1097 Budapest, Vágóhid u. 62. / tel.: 216-1621

március • 2013 • март

Покана • 2013 • Meghívó

Дружеството на българите в Унгария,
Българското републиканско самоуправление
и Столичното българско самоуправление
най-учтиво канят Вас и Вашето семейство
на тържеството по случай
националния празник на България –
Освобождението.

Тържеството ще се състои на 3 март от 18 часа
в Българския културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохид” №62

Мултимедиен концерт
– спектакъл с участието на

Николай Иванов ОМ – България
- композиции, тамбура, клавишни,
прогриминг, вокал
Габриела Хаджикостова - вокал
Ередич Давид - кавал, кларинет, саксофон

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete,
a Bolgár Országos Önkormányzat és
a Fővárosi Bolgár Önkormányzat

tisztelettel meghívja Önt

2013. március 3-án 18.00 órára

a Bolgár Művelődési Házba
(1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.)

Bulgária felszabadulása 135. évfordulója tiszte-
letére rendezett
multimédiás koncert-előadásra.

Fellépők:
Nikolaj Ivanov OM (Bulgária)
Hadzsikosztova Gabriella
Eredics Dávid

3 март

Национален празник
на България

Március 3
Bulgária nemzeti ünnepe

E-mail

Българското републиканско самоуправление създаде списък с e-mail адреси, чрез който вече разпратихме информация за някои програми на всички, които са включени в него.

Всеки, който желае да получава известия по e-mail, може да изпрати своя адрес на bolgonk@bul.hu.

Elindult a Bolgár Országos Önkormányzat e-mail levelezőrendszere, amelyen keresztül már több programról tájékoztattuk mindazokat, akik szerepelnek a listánkon.

Kérjük, hogy aki szeretne e-mailben értesítést kapni a rendezvényeinkről, küldje el az e-mail címét a bolgonk@bul.hu címre.

A rendezők a műsorváltozás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a **www.bolgarok.hu** weboldalon
Организаторите си запазват правото за промени в програмата. За актуалните събития можете да се информирате на **www.bolgarok.hu**
Цена: 150 форинта • Ára: 150 Ft